

**Notitie : Quickscan Flora en Fauna ruimtelijke
ontwikkeling Frederik Hendriklaan 45-47
te Alkmaar**

Datum : 23 september 2016
Contactpersoon :
opdrachtgever :
Projectnummer : 211x08764
Opgesteld door : Ineke Kroes

Er zijn plannen om een ruimtelijke ontwikkeling ter realiseren aan de Frederik Hendriklaan te Alkmaar. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Nature 2000-gebied (of Beschermde natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur van de provincie Noord-Holland bestaande uit het Natuurnetwerk Noord-Holland (voormalig EHS) en het Programma Groen zijn ruimtelijk vastgelegd in de Agenda Groen. Het Natuurnetwerk Noord-Holland is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones bestaand uit het Natuurbeheerplan Noord-Holland en de Structuurvisie. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuwe aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarische natuurbeheer behoren tot het Noord-Hollands Natuurnetwerk. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min

of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet veront-rusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten').

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 19 september 2016 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in een Flora- en faunawet vooronderzoek) uit het Vleermuisprotocol versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is onder meer gebruik gemaakt van de quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens. Daarnaast is de Flora en Faunabank van de Gemeente Amsterdam geraadpleegd.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

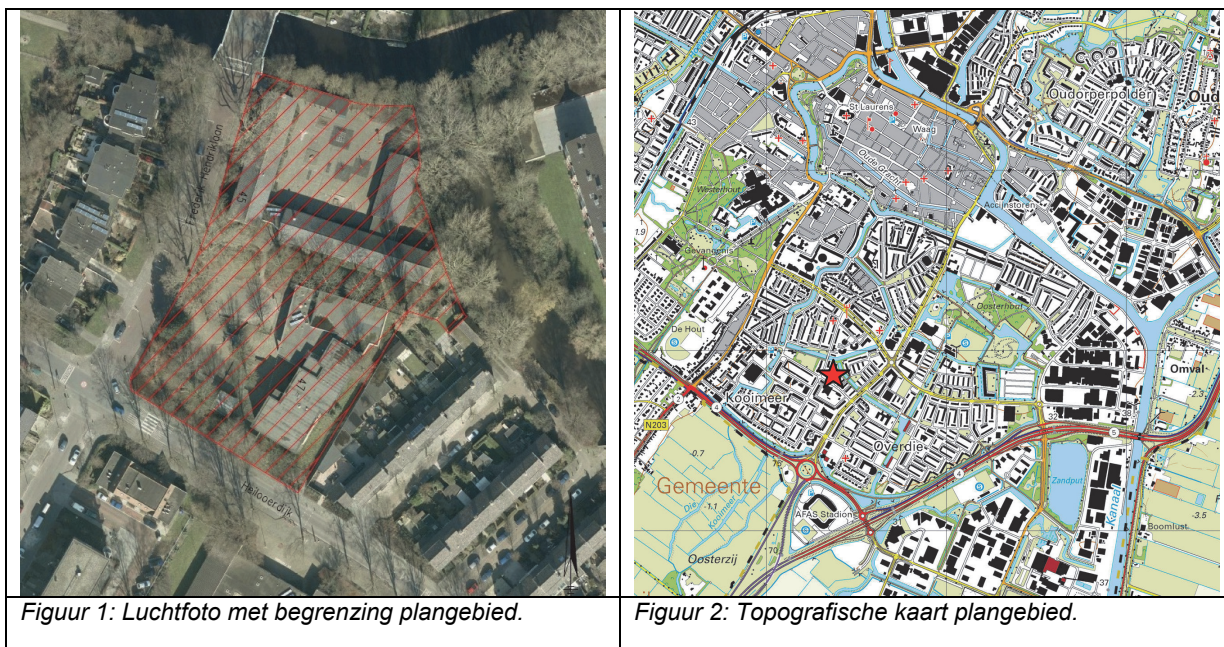
Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is er vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

De beschrijving van het plangebied omvat de ligging, de huidige situatie en de toekomstige situatie.

Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt aan de Frederik Hendriklaan 45-47 te Alkmaar, in het zuidelijk deel van de stad, niet ver van het AZ Stadion. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn X= 111.356, Y= 514.893. Het plangebied is rood gearceerd weergegeven op de luchtfoto (figuur 1) en weergegeven als een rode ster op de topografische kaart (figuur 2).

Huidige situatie

Het plangebied bestaat momenteel uit een braakliggend terrein met een korte open grasvegetatie en op meerdere plekken wat hogere pioniersvegetatie. Verder staan er enkele bomenrijen en is er struweel. Op de luchtfoto (Figuur 1) is te zien dat tot voor kort op het plangebied een school heeft gestaan, deze school is inmiddels gesloopt, en de bestrating van het schoolplein is verwijderd.

In het midden van plangebied is een verhoging van grond met daar op een, vanaf de grond vertakte, kastanjeboom. Deze boom maakt onderdeel uit van een bomenrij in oostelijke richting. Aan de noord en noordoostkant van het plangebied loopt een watertje, met aan beide zijden bomen en struiken. Het plangebied ligt in een rustige woonwijk met relatief veel groen. Er is geen oppervlaktewater aanwezig binnen het plangebied zelf, maar wel pal naast het plangebied. De volgende afbeeldingen (figuur 3 t/m 8) geven een impressie van het plangebied en de directe omgeving.

Figuur 3: Overzicht plangebied. Foto genomen vanaf de Frederik Hendriklaan richting het oosten

Figuur 4: Overzicht plangebied. Foto genomen vanuit de noordwesthoek van het plangebied richting het zuiden

Figuur 5: Overzicht plangebied. Foto genomen vanuit de zuidwesthoek richting het oosten.

Figuur 6: Overzicht plangebied. Foto genomen vanuit het oosten, midden op het plangebied, richting het zuiden.

Figuur 7: Boom met vogel nestkastje, in de zuidwesthoek van het plangebied.

Figuur 8: Detail van de vegetatie, die nog zeer pril en net in ontwikkeling is.

Toekomstige (geplande) situatie

Het project beoogt woningbouw, waarbij nog niet bekend is op welke manier dit ingevuld gaat worden. Het is dus ook nog niet bekend of er bomen gaan verdwijnen, en zo ja, hoeveel. Er zal in elk geval grondverzet plaatsvinden en de grond wordt bouwrijp gemaakt.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

De dichtstbijzijnde wettelijke beschermde natuurgebieden zijn het Natura-2000 gebied Schoorlse duinen op 7.9 km afstand, de Eilandspolder op 6,0 km afstand en het Noordhollands Duinreservaat op 6.3 km afstand. Gezien de afstand en de aard van de ontwikkelingen zijn negatieve effecten op het Natura-2000 gebied op voorhand uitgesloten. In de planvorming hoeft verder geen rekening gehouden te worden met de Natuurbeschermingswet.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt geheel buiten het Natuurnetwerk Noord-Holland en het Programma Groen zoals is vastgesteld in de Agenda Groen. Door de ontwikkeling zullen geen wezenlijke kenmerken van de provinciale groenstructuur worden aangetast. In de planvorming hoeft verder geen rekening gehouden te worden met planologisch beschermde gebieden.

Toetsing Flora- en faunawet

Vaatplanten

Er zijn tijdens het veldbezoek in het plangebied geen beschermde soorten vaatplanten aangetroffen binnen en rondom het plangebied. In de directe omgeving en/of het plangebied zijn waarnemingen bekend van beschermde soorten vaatplanten zoals daslook, gele Helmbloem, gewone- en spindotterbloem, gulden sleutelbloem, moeraswespenorchis, rietorchis, steenbreekvaren, tongvaren en klein glaskruid (tabel 2). Gezien het feit dat het hier gaat om een braakliggend terrein, waar recentelijk een school en een speelplaats gestaan heeft, is het voorkomen van beschermde vaatplanten redelijkerwijze uitgesloten op deze locatie. Beschermde planten hebben hier nog geen kans gehad om zich te ontwikkelen. Het voorkomen van genoemde soorten wordt om die reden op voorhand uitgesloten vanwege het ontbreken van nog niet geschikte standplaatsen en habitat. Negatieve effecten op beschermde vaatplanten worden op voorhand uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn geen grondgebonden zoogdieren of sporen hiervan aangetroffen binnen of rondom het plangebied.

Het plangebied vormt geschikt habitat voor enkele soorten algemeen beschermde (tabel 1) grondgebonden zoogdieren zoals o.a. huisspitsmuis, veldmuis, etc. Uit bronnenonderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied verblijfplaatsen van de waterspitsmuis (tabel 3) aanwezig zijn. De waterspitsmuis heeft zijn leefgebied in schoon, niet te voedselrijk stilstaand tot vrij snelstromend water met goed ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers met een actieradius van 30 tot 160 meter. Langs het plangebied aan de noordkant is water met een smalle strook vegetatie wat enigszins aan dit habitattype voldoet. Echter, deze strook is ter plekke momenteel maximaal 3 meter breed. Waterspitsmuizen hebben daarnaast een bodem bedekkende vegetatie nodig. Dit is voor het overgrote deel van het plangebied niet het geval (zie foto 8). Negatieve effecten op de waterspitsmuis kunnen om die reden op voorhand worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Uit het plangebied en/of omgeving (0-1 km) zijn waarnemingen bekend van gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis en rosse vleermuis (tabel 3). Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen het plangebied. Binnen het plangebied is geen bebouwing aanwezig. Er is een boom aangetroffen met holtes en kieren, te weten de kastanje op de verhoging in het midden van het plangebied (de meest rechtse boom op foto 4). Het is niet uitgesloten dat deze boom fungeert als zomerverblijf voor vleermuizen. Er zijn echter in de directe omgeving van deze boom, langs het water, net buiten het plangebied eveneens meerdere bomen aanwezig die deze functie zouden kunnen vervullen. Het verdwijnen van deze boom heeft geen essentiële negatieve invloed op de mogelijk lokale populatie vleermuizen. Negatieve effecten op rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn uitgesloten indien de genoemde boom verwijderd wordt buiten de kwetsbare periode van vleermuizen. Dit houdt in dat deze boom niet verwijderd kan worden tussen eind maart en begin oktober.

Er zijn bomenrijen op het terrein aanwezig die kunnen dienen als vliegroute. De watergang kan eveneens dienen als vliegroute en/of foerageerplaats voor de watervleermuis. Indien de bomenrijen en de hogere begroeiing langs de waterkant intact blijven, wordt geen negatief effect verwacht in verband met vliegroutes of foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op vleermuizen zijn in dat geval op voorhand uitgesloten.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn er rond het plangebied geen broedvogels waargenomen. Binnen het plangebied zijn geen nestlocaties aangetroffen.

Waarnemingen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (waarvan ook het leefgebied/de functionele leefomgeving beschermd is) zoals huismus, gierzwaluw en enkele roofvogels zijn bekend in en nabij het plangebied. Het plangebied biedt geen geschikte huisvestingsmogelijkheden en zal tevens niet of slechts in zeer geringe mate dienen als foerageergebied voor de uit de omgeving bekende huismus, roofvogels of andere vogels met jaarrond beschermde nesten. Negatieve effecten voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Voor de voorgenomen ontwikkeling wordt mogelijk opgaand groen en/of bomen weggehaald, en worden mogelijk werkzaamheden verricht in de buurt van de watergang. Door deze werkzaamheden kan er mogelijk verstoring optreden van broedende vogels. Door werkzaamheden hier buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door voor aanvang van werkzaamheden te inspecteren op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, wordt de kans op negatieve effecten voor vogels tot een acceptabel minimum verminderd.

Vissen, amfibieën en reptielen

Uit het plangebied en/of omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen, amfibieën of reptielen. Binnen het plangebied zelf is geen oppervlaktewater aanwezig. Indien de watergang volledig intact blijft, zijn negatieve effecten voor vissen en voortplantingsplaatsen van amfibieën op voorhand uitgesloten. Binnen het plangebied is in dat geval hooguit een zwervend exemplaar van een algemene soort te verwachten zoals bruine kikker of gewone pad (tabel 1 soorten).

Effectenbeoordeling

Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde ongewerveld diersoorten. Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor beschermde ongewervelde diersoorten, zoals beschermde vlinders en/of libellen, vanwege het ontbreken van geschikte waardplanten. Negatieve effecten voor beschermde ongewervelde soorten zijn daarmee op voorhand uitgesloten.

Conclusie en aanbevelingen

- Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor een enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoort zoals huisspitsmuis en veldmuis (tabel 1). Voor de genoemde soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt hiervoor de algemene zorgplicht.
- Indien de watergang volledig intact blijft, inclusief de huidige begroeiing langs de watergang, zijn negatieve effecten voor strenger beschermde waterspitsmuis op voorhand uitgesloten.
- Er is een boom aangetroffen met geschikte holtes en kieren voor vleermuizen, te weten de kastanje op de verhoging in het midden van het plangebied (de meest rechtse boom op foto 4). Deze boom kan een zomerverblijf zijn voor vleermuizen. Er zijn echter langs de waterkant, net buiten het plangebied ruim voldoende alternatieven voor vleermuizen. Indien de boom verwijderd wordt buiten de kwetsbare periode van vleermuizen worden negatieve effecten op rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen redelijkerwijze uitgesloten.
- Er zijn bomenrijen op het terrein aanwezig die kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen. De watergang kan eveneens dienen als vliegroute en/of foerageerplaats voor de watervleermuis. Indien de bomenrijen en de hogere begroeiing langs de waterkant intact blijven, wordt geen negatief effect verwacht in verband met vliegroutes of foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op vleermuizen zijn in dat geval op voorhand uitgesloten.
- Naar verwachting kunnen vogels tot broeden komen in het struweel en/of bomen, binnen het plangebied. Daarnaast kan tijdens de werkzaamheden verstoring van broedvogels plaatsvinden. Door werkzaamheden aan, en in de directe omgeving van de opgaande begroeiing buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door voor aanvang van werkzaamheden te inspecteren op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, wordt de kans op negatieve effecten voor vogels sterk verminderd. Bij reguliere doorgang van de werkzaamheden tijdens de broedperiode wordt de kans op nestvorming, bewoonde nesten van broedvogels en dus ook de kans op broedende of nestelende vogels binnen het plangebied of in de directe omgeving sterk verminderd.
- Indien de watergang volledig intact blijft, zijn negatieve effecten voor strenger beschermde vissen en voortplantingsplaatsen van amfibieën op voorhand uitgesloten.

- Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels, reptielen en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Er zijn in dit geval hiervoor echter geen specifieke maatregelen nodig.